

SPRAVODAJ

RADY

SLOVENSKÝCH VEDECKÝCH SPOLOČNOSTÍ

Ročník XI

1-2 / 2010

Obsah

Príhovor

Z činnosti vedeckých spoločností SAV
Aktuality-Informácie

Príhovor

Rada slovenských vedeckých spoločností (RSVS) pri Slovenskej akadémii vied (SAV) združuje vedecké spoločnosti pôsobiace na Slovensku. Vedecké spoločnosti sú zadelené podľa ich náplne činnosti a zamerania v rámci organizácie SAV do troch oddelení: Oddelenie vied o neživej prírode, Oddelenie o živej prírode a chemických vedách a Oddelenie vied o spoločnosti a kultúre. V I. oddelení je 13 vedeckých spoločností, ktorých obsah činnosti súvisí s vedami o Zemi a vesmíre, s matematicko-fyzikálnymi a technickými vedami. V II. Oddelení je 16 vedeckých spoločností, ktorých obsah činnosti súvisí s lekáorskými, biologickými a chemickými vedami, ako aj s poľnohospodárskymi a veterinárnymi vedami. V III. Oddelení je najviac, až 22 vedeckých spoločností, ktorých obsah činnosti súvisí s vedami zaoberajúcimi sa človekom a spoločnosťou, ich dejinami, kultúrou a umením.

Reprezentantom RSVS je volený orgán - Výkonný výbor (VV) RSVS. Poslaním VV je koordinovať a všestranne podporovať rozvoj a záujmy vedeckých spoločností. VV podporuje činnosť spoločností aj tým, že každoročne rozdeľuje finančnú dotáciu SAV. Aby dotácia bola rozdeľovaná spravodlivo a účelne, VV jej výšku prideluje vedeckým spoločnostiam na základe ich činnosti a aktivít.

Na Valných zhromaždeniach RSVS sú pravidelne prezentované o.i. aj informácie o vyhodnotení činnosti jednotlivých vedeckých spoločností. Prezentované údaje sú získavané na základe podkladov, ktoré na požiadanie VV RSVS dodávajú vedecké spoločnosti. Výsledky štatistického spracovania umožňujú porovnať činnosť vedeckých spoločností. Výrazné rozdiely medzi jednotlivými spoločnosťami v rôznych sledovaných kategóriách boli na Valných zhromaždeniach RSVS zdrojom bohatej diskusie.

Ako každoročne, tak aj začiatkom tohto roku, VV RSVS požiadal všetky vedecké spoločnosti o vyplnenie a dodanie tabuľky v ktorej bolo treba vyplniť údaje na základe ktorých VV urobil štatistiku činnosti vedeckých spoločností za r. 2009. Žiaľ musím konštatovať, že niektoré vedecké spoločnosti požadované údaje nedodali. Počet spoločností, ktoré nedodali údaje je dokonca vyšší ako v predchádzajúcom roku. Z 51 vedeckých spoločností pri SAV združených v RSVS údaje nedodali: z I. oddelenia 2 spoločnosti, z II. oddelenia 4 spoločnosti a z III. oddelenia, údaje nedodalo až 13 vedeckých spoločností. Spoločnosti, ktoré údaje VV RSVS neposlali, VV znovu oslovil a požiadal o ich urýchlené dodanie štatistických údajov.

VV RSVS očakáva, že získanie úplných údajov a ich spracovanie umožní získať úplný a pravdivý obraz o vedeckých spoločnostiach a umožní objektívne porovnať aktivitu a činnosť vedeckých spoločností. Zo štatistických údajov, ktoré VV RSVS získal od vedeckých spoločností za ostatne tri roky, uvediem len porovnanie nasledovných údajov: celkový počet členov všetkých spoločností, celkový počet prednášok, seminárov a konferencií zorganizovaných vedeckými spoločnosťami a celkový počet publikácií, ktoré spoločnosti v rokoch 2007-9 vydali.

Tab.1.

Štatistické údaje o vedeckých spoločnostiach – v rokoch 2007-9.

rok	počet členov	Prednášky	Semináre	Konferencie	Publikácie
2007	8030	849	456	86	93
2008	7828	770	303	93	137
2009	7693	891	181	91	104
Priemer		837	313	90	111

Prezentované štatistické údaje o vedeckých spoločnostiach v rokoch 2007-9 pokrývajú pomerne krátke obdobie, ale napriek tomu vidieť pomalý, ale stabilný celkový pokles členov vedeckých spoločností združených v RSVS. Z Tab.1. vidieť, že celkový počet prednášok, konferencií a vydaných publikácií je v uvedenom období pomerne stabilný. Snáď určitý pokles môžeme pozorovať v celkovom počte zorganizovaných seminárov. Ako som už konštatoval, tabuľka obsahuje pomerne krátke obdobie a svoj vplyv tu má i fakt, že uvedené údaje môžu byť čiastočne skreslené a ovplyvnené aj tým, že v r.2007 nedodalo VV RSVS štatistické údaje 15 vedeckých spoločností, v r.2008 ich bolo 16 a v r.2009 až 19 vedeckých spoločností si nespĺnilo svoju povinnosť – nereagovali na požiadavku VV RSVS, aby VV RSVS dodali štatistické údaje o činnosti svojej vedeckej spoločnosti.

Dá sa však predpokladať, že Tab.1. by sa moc nezmenila ani keby všetky vedecké spoločnosti údaje dodali. Myslím si to preto, že ~95% vedeckých spoločností, ktoré údaje neposlali, za uvedené obdobie nečerpali z RSVS finančnú podporu na ich činnosť a teda, možno predpokladať, že ich činnosť je malá, pravdepodobne nulová. Napriek týmto problémom s komunikáciou, VV RSVS bude naďalej každoročne štatistické údaje o vedeckých spoločnostiach pri SAV zbierať a vyhodnocovať a na ich základe bude spravodlivo pridelovať finančnú dotáciu RSVS.

Ako som už spomenul v mojom príspevku v Spravodaji RSVS, ročník X, 1-2 / 2009, dotácia RSVS musí byť využitá na podporu činnosti vedeckých spoločností a mala by motivovať vedecké spoločnosti k činnostiam. Výška pridelenej dotácie však musí byť ovplyvnená nielen celkovou činnosťou vedeckej spoločnosti, ale musí zohľadňovať aj komunikáciu jednotlivých vedeckých spoločností s VV RSVS.

Doc. RNDr. Jaroslav Staníček, CSc. člen VV RSVS

Správa o činnosti Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied za rok 2009

Činnosť Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied (ďalej SHS) v uplynulom roku prebiehala podľa vopred prijatého plánu. Až na malé výnimky, sa podarilo uskutočniť všetky plánované podujatia. Výbor SHS sa v uplynulom roku zišiel na štyroch pravidelných riadnych zasadnutiach, na ktorých prerokúval aktuálne otázky a úlohy súvisiace s činnosťou spoločnosti. Výbor spoločnosti sa usiloval zabezpečiť jednotlivé vedecké podujatia finančnými prostriedkami z dotácií Rady vedeckých spoločností SAV a z vlastných zdrojov. V minulom roku sme prvýkrát hospodárili novou menou eurom. Členské príspevky boli v sume 1721,30 Euro a dotácia 2840,- Euro, ktoré len čiastočne finančne pokryli plánované akcie.

Činnosť SHS tvorila predovšetkým obetavá práca členov jednotlivých odborných sekcií a regionálnych klubov a krúžkov, za čo im patrí naše poďakovanie. Podobne ako v minulosti výbor SHS sa snažil koordinovať svoju činnosť s ostatnými vedeckými inštitúciami a vysokými školami pri organizovaní jednotlivých podujatí. Sekcie, kluby a krúžky zorganizovali veľa hodnotných vedeckých podujatí, konferencií a sympózií, na ktorých sa zúčastnili taktiež odborníci zo zahraničia. Dost' výrazné zmeny nastali v členskej základni. K 31. 12. 2009 mala spoločnosť 280 členov. Z nich uhradilo svoje členské príspevky 227 členov. Je to výrazný pokles, ak uvedieme, že v koncom roku 2008 sme evidovali ešte 329 členov. Na druhej strane však musíme s poľutovaním skonštatovať, že z v uplynulom roku sme sa museli rozlúčiť so 46 členmi, ktorí už dlhé roky neplatia členské príspevky, čo je pravdepodobne dôkazom toho, že nemajú záujem o dianie v našej spoločnosti. Treba uviesť, že neplatiaci členovia stoja spoločnosť nemalé prostriedky, napr. už len zaslanie poštou každoročného Bulletinu SHS. V roku 2009 sme prijali 6 nových členov. Dvaja členovia z našej spoločnosti vystúpili. Bohužiaľ, aj v minulom roku opustili naše rady šiesti významní a zaslúžilí členovia: V. Sedlák, M. Otčenáš, G. Kočiš, I. Čerňan, G. Železková a J. Žudel.

K úspechu SHS v minulom roku môžeme prirátat aj skutočnosť, že bola udelená po prvýkrát aj **Cena Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV** za najlepšie odborné a popularizačné dielo. Za vedeckú prácu získal ocenenie kolektív pracovníčok Slovenskej národnej knižnice **E. Augustínová, A. Klimeková a J. Ondroušková** za šesťzväzkové bibliografické dielo **Bibliografia územne slovacikálnych tlačí 18. storočia**.

V kategórii populárnovedeckých prác bola cena udelená **K. Hradskej** za prácu *Židovská Bratislava*. Odovzdávanie ceny malo veľmi pekný spoločenský rámc a primeranú publicitu.

Po počiatkových ťažkostiach sa úspešne rozbehol aj mailing našej spoločnosti. Členom, ktorí prejavili záujem o túto formu komunikácie, sme mohli aktuálne sprostredkovať mnohé zaujímavé podujatia. Mailing mal priaznivú odozvu v radoch nášho členstva. Podľa možnosti sme primerane aktualizovali aj internetovú stránku našej spoločnosti. V minulom roku mala internetová stránka našej spoločnosti 2574 návštevníkov, ktorým sa zobrazilo 4908 stránok. Popri tom každému členovi spoločnosti sme poslali v tlačenej forme **Bulletin SHS**. Z toho dôvodu, prosíme, našich členov, aby urýchlene aktualizovali svoje poštové a e-mailové adresy.

Sekcia pre vojenské dejiny (predseda M. Čaplovič) v roku 2009 sa zamerala na prípravu a spoluorganizovanie medzinárodného vedeckého seminára *Armáda ako faktor československých vzťahov*, ktorý sa uskutočnil 21. 4. 2009 vo Svidníku a s príspevkami vystúpili členovia sekcie M. Čaplovič a A. Maskalík. Podujatie malo veľmi dobrý ohlas, lebo sa ho zúčastnilo, okrem záujemcov z miestnych inštitúcií, aj 91 poslucháčov a pedagógov z prešovskej a olomouckej univerzity. V spolupráci s Vojenským historickým ústavom v Bratislave, Klubom vojenskej histórie Beskydy a občianskym združením Pro Militaria Historica sa podieľali na zorganizovaní medzinárodnej vedeckej konferencie *Východné Karpaty* v dňoch 5.- 6. 10. 2009 vo Svidníku. Príspevky predniesli P. Šumichrast, J. Bystrický a F. Cséfalvay. Seminár *100. výročie narodenia generála J. Ambruša*, plánovaný na október 2009, sa na základe rozhodnutia hlavných organizátorov neuskutočnil. Členovia sekcie vojenských dejín sa zúčastňovali domácich a zahraničných vedeckých podujatí a na publikačnej činnosti Vojenského historického ústavu.

Sekcia pre hospodárske dejiny (predseda M. Kamenický) a jej členovia v tomto roku nezorganizovali vlastné vedecké podujatie, ale sa podieľali na organizácii viacerých sympózií a konferencií. Na medzinárodnom vedeckom sympóziu *Staat, Bergbau und Bergakademie: Montanexperten im 18. und frühen 19. Jahrhundert*, ktorá sa uskutočnila 20.- 22. 2. 2009 vo Freibergu (56 účastníkov) sa zúčastnili M. Kamenický a P. Konečný. Medzinárodnej konferencie *Montanregion als Sozialregion. Zur gesellschaftlichen Dimension von „Region“ in der Montanwirtschaft* konanej 14. - 18. 9. 2009 v Steinhause (27 účastníkov) s referátmi sa predstavili M. Štefánik, M. Kamenický a L. Krchnáková. R. Holec sa zúčastnil svetového kongresu hospodárskych dejín v Utrechte, kde organizoval jednu z kongresových sekcií a vystúpil aj na viacerých medzinárodných vedeckých podujatiach. **Sekcia pre**

dejiny miest (predseda V. Segeš) zorganizovala v dňoch 22.- 24. 9. 2009 v Bardejove v spolupráci so Sekciou pre rodové štúdie konferenciu s medzinárodnou účasťou *Fenomén rodiny v dejinách Slovenska*. Na tomto podujatí odznelo 42 referátov a zúčastnilo sa ho, okrem referentov, ešte 60 záujemcov z radov pracovníkov archívov, múzeí a verejnosti. Usporiadatelia plánujú vydať z uvedenej konferencie zborník. **Spoločnosť pre dejiny a kultúru strednej a východnej Európy** (predseda T. Ivantyšinová) sa v roku 2009 orientovala na vedecko-organizačné a vydavateľské aktivity. Vydali dve dvojčísliá *Slovanských štúdií*. Členovia spoločnosti sa venovali príprave podujatí na rok 2010: Workshop k problematike všeobecných dejín, medzinárodná konferencia *Slováci a Rusi: problém vzťahov Východ-Západ*, koncepciu kolektívnej monografie *Východná dilema strednej Európy*, výstave *Návšteva ruského cára Petra I. v Bratislave*, rokovaniu 3. zasadnutiu komisie historikov Slovenska a Ruska.

Sekcia pre všeobecné dejiny (predseda B. Ferenčuhová) spolupracovala na medzinárodnej vedeckej konferencii 4. - 5. 5. 2009 v Bratislave *M. R. Štefánik v zrkadle prameňov a najnovších poznatkov histórie*. Predsedkyňa sekcie bola koordinátorom medzinárodnej vedeckej konferencie v Prahe 5. - 7. 11. 2009 na tému: *Pamäť miest, udalostí a postáv: dejiny ako identita a manipulácia*. Konferencie sa zúčastnilo sedem historikov zo Slovenska.

Sekcia pre dejiny knižnej kultúry (predseda E. Frimmová) usporiadala tradičný celoslovenský interdisciplinárny seminár so zahraničnou účasťou v spolupráci so Spolkom slovenských knihovníkov a Národným bibliografickým ústavom Slovenskej národnej knižnice *Dejiny knižnej kultúry Novohradu* 12. - 14. 10. 2009 v Lučenci. Na podujatí odznelo 32 referátov a zúčastnilo sa 60 odborníkov. V dňoch 29. - 30. 9. 2009 v Bratislave usporiadali členovia sekcie medzinárodné kolokvium *Der Weg des Buches. Exlibris und Supralibros als Forschungsdesiderat* za účasti 19 odborníkov zo Švajčiarska, Maďarska, Česka, Poľska, Rumunska a Slovenska.

Sekcia pre rodové štúdie (predseda T. Lengyelová) zorganizovala medzinárodnú konferenciu pri príležitosti 400. výročia zvolenia Juraja Thurzu za palatína *Rod Thurzovcov a jeho historický prínos*, ktorá sa uskutočnila 12. - 14. 10. 2009 v Sereďi. Zúčastnilo sa na nej 10 zahraničných (z Maďarska a Česka) a sedem domácich referentov a podujatie sledovalo 52 účastníkov. Konferencia mala mimoriadny ohlas aj v médiách, s účastníkmi odzneli rozhovory v Slovenskom rozhlase na rádiu Regina i Patria, v miestnych tlačenej i elektronických médiách (TV). Sekcia sa podieľala aj na príprave a uskutočnení odborného seminára *Na ceste k modernej žene*, ktorá sa konala 8. 12. 2009 v Bratislave. Zúčastnilo sa na nej 13 referentov. Materiály budú

publikované v rámci kolektívnej monografie v priebehu roku 2010.

Sekcia starovekých, byzantských a slovanských dejín (predseda V. Ježek), ako sme Vás minule informovali, musela ukončiť v uplynulom roku svoju sľubne sa rozbiehajúcu činnosť. V tomto roku nastal aj pokus o jej znovuoživenie a uskutočnila v spolupráci so Slovenskou orientalistickou spoločnosťou prednášku J. G. Persoona z univerzity v Addis Abebe *Etiópska duchovnosť a mníšstvo*.

Sekcia najnovších dejín (predseda L. Kázmerová) zorganizovala 1. 11. 2009 konferenciu za účasti 24 odborníkov v Bratislave *Občianska spoločnosť v Československu v rokoch 1918-1939. Vývin školstva na Slovensku*, na ktorej odznelo 10 vyžiadanych referátov.

Sekcia pomocných vied historických a archívnictva (predseda J. Roháč) pripravila konferenciu *Otázky zemepanskej správy v Uhorsku*, ktorá sa uskutočnila 10. 11. 2009 v Bratislave a odznelo 10 referátov. 26. -28. 5. 2009 zorganizovali členovia *XIII. archívne dni v Slovenskej republike. Archívy v krízových situáciách*. Odznelo 19 referátov domácich a zahraničných účastníkov. V Slovenskom národnom archíve v Bratislave 1. 7. 2009 pripravili sprievodnú výstavu *Bradlo/mohyla/Štefánik*.

Kružok historikov v Topoľčanoch (predseda O. Kvasnicová) mal veľmi bohatú činnosť. Podujatia, ktoré organizovali, našli široký ohlas v radoch školskej mládeže a laickej verejnosti. Podarilo sa im usporiadať veľmi zaujímavé a hodnotné vlastivedné semináre: *Druhá svetová vojna v topoľčianskom regióne* 24. 4. 2009 prednášali P. Králik, R. Vrana, E. Gažiová, O. Kvasnicová a zúčastnilo sa 35 osôb. Vlastivedného seminára *Odkryté tajomstvá Topoľčianskeho hradu. Významné pamiatky v regióne* pri príležitosti Dňa európskeho kultúrneho dedičstva 10. 9. 2009 sa zúčastnilo 120 osôb a prednášali M. Žáčik a B. Sasko. *Dňa otvorených dverí* 12. 9. 2009 v topoľčianskom archíve pri príležitosti Dňa európskeho kultúrneho dedičstva navštívilo uvedenú inštitúciu 38 návštevníkov. Zaujímavým podujatím bol aj vlastivedný seminár *Z histórie topoľčianskych základných škôl* 26. 11. 2009. Pre 45 účastníkov pripravili odborné prednášky O. Kvasnicová, J. Radová, H. Grežďová a K. Beňová. Na seminári *Patrociniá kostolov topoľčianskeho okresu* 11. 12. 2009 sa zúčastnilo 32 poslucháčov a odzneli príspevky L. Vrteľa a O. Kvasnicovej. Podujatie bolo spojené s výstavou obecných erbov. V rámci prednáškovej činnosti odzneli štyri prednášky B. Sasku *Tresty včera a dnes* pre žiakov topoľčianskych gymnázií, účasť 102 žiakov. Okrem toho usporiadali pre žiakov základných a stredných škôl 17 historicko-vlastivedných prechádzok mestom, pri ktorom dostali žiaci odborný výklad o minulosti mesta. Týchto prechádzok sa

zúčastnilo 304 žiakov. Členovia krúžku historikov v Topoľčanoch sa podieľali na príprave a realizácii výstav: *Slovensko na starých mapách* 13. 5. - 30. 6. 2009, 413 návštevníkov 48 odborných výkladov k téme, *Odkryté tajomstvá topoľčianskeho hradu* 10. 9. - 15. 10. 2009, 1007 návštevníkov, 49 odborných výkladov k téme, *Patrociniá kostolov Topoľčianskeho okresu* 11. - 18. 12. 2009, 50 účastníkov. Členovia krúžku sa podieľali na vyhotovení monografií obcí Čermany a Dvorany nad Nitrou, reedície monografie *Topoľčany vo vrstvách vekov*. Zúčastnili sa XIII. Archívnych dní v Bojniciach a podujatí organizovaných SHS. Na seminári *Dohoda o výmene obyvateľstva medzi Československom a Maďarskom v Košiciach* 16. - 17. 9. 2009 predniesla referát o činnosti československej presídľovacej komisie H. Grežďová.

Klub trenčianskych historikov (predseda M. Hloža) nasmeroval svoju hlavnú činnosť v roku 2009 predovšetkým na prednáškovú činnosť. Prednášateľov zabezpečili prevažne z radov vlastných členov, ale aj prizvaných hostí. Aktívne sa podieľali na príprave seminárov a konferencií. V rámci prednáškovej činnosti odzneli prednášky M. Hronského *Slávnosti 1. mája 1918 v Liptovskom Mikuláši za slovenské národné sebaurčenie* (20 poslucháčov), M. Hložu *História postavenia pamätníka Rákociho povstania v Trenčianskej Turni-Hámroch* (37 poslucháčov), J. Dibalu *Zbrojná výroba na Slovensku počas posledného protihabsburského povstania Františka II. Rákociho*, O. Kubelovej *Štúrovské rodové tradície a Považie*, M. Hložu *Revolučné roky 1848-1849 a Považie*, M. Šišmiša *Nikola Agjić Kostin, srbský vzdelanec, podporovateľ Slovákov* a O. Pavúkovej *Ludovít Štúr vo výtvarnom umení, numizmatike a filatelii* (33 poslucháčov). Členovia klubu zorganizovali vlastivedný seminár k najnovším archeologickým výskumom na území Trenčianskeho samosprávneho kraja a Trenčína. V rámci seminára odzneli prednášky A. Ruttikayho, B. Černickej, dva referáty E. Mikulovej, D. Nipčovej a V. Hábla. Zúčastnilo sa ho 53 poslucháčov. Zároveň sa podieľali na príprave vlastivedných monografií *Starej Turej, Nového Mesta nad Váhom*, III. dielu monografie *Trenčína*. V regionálnej tlači publikovali svoje príspevky, vykonávali metodicko-odbornú činnosť pri tvorbe muzeálnych expozícií, odborných seminárov, spomienkových slávností na krajskej a miestnej úrovni pre žiakov a študentov základných a stredných škôl.

Spolok banskobystrických historikov (predseda P. Kunec) sa v uplynulom roku zamerl na prednáškovú činnosť s domácimi a zahraničnými odborníkmi, ktorá bola venovaná študentom univerzity a ostatným záujemcom. Z opolskej univerzity predniesol 20.4. 2009 M. Świder prednášku *Rok 1968 w Polsce i Czechosłowaciji z perspektywy Niemiec*. M. Myška z Ostravskej univerzity pripravil prednášky: *Historie hospodárskych dějin v českých zemích – Vznik a rozvoj*

do konce druhej svetovej valky (23. 11. 2009), *Historie hospodarskych dejin v ceskych zemich – Povalecne obdobi a vliv marxismu* (23. 11. 2009) a *Historie hospodarskych dejin – Nemeccka historiografie hospodarskych dejin v ceskych zemich* (25. 11. 2009). Prednasok sa zucastnilo 80 studentov a pedagogov. P. Jašek z Ústavu pamäti národa pripravil prednasuku *Udalosti 17. novembra 1989*, ktorá sa uskutočnila 24. 11. 2009 a diskusie sa zucastnilo 22 studentov.

Z ostatnych podujati, ktoré sa uskutočnili mimo rámeč odborných sekcií, možno spomenúť medzinárodný seminár *Byzantska misia sv. Cyrila a Metoda*, ktorá sa uskutočnila 4. 7. 2009 v Nitre, odznelo 6 príspevkov pre 30 odborníkov. Podujatie pripravili členovia spoločnosti z Ústavu pre výskum kultúrneho dedičstva Konštantína a Metoda Filozofickej fakulty UKF v Nitre. Členovia z Prešovskej univerzity pripravili medzinárodnú vedeckú konferenciu 12. -13. 5. 2009 v Prešove *Migracia obyvatel'ov východnej Európy do strednej Európy a na Slovensko*, prezentovalo sa 17 domácich a zahraničných referentov a zucastnilo 50 osôb.

Spišský dejepisný spolok zostal v kontakte a podľa svojich možností informoval o svojich podujatiach. Zapojil sa aj do spolupráce s jednotlivými odbornými sekciami a regionálnymi spolkami pri organizovaní niektorých podujati.

V Bratislave 13.1.2010

PhDr. Viliam Čičaj, CSc.
predseda

Asociácia slovenských geomorfológov pri SAV (2009)

ASG pri SAV má za sebou rok 2009, bohatý na množstvo aktivít a zaujímavých udalostí. Bol to prvý rok, kedy výkonný výbor pracoval v novom zložení, ktoré vzišlo z hlasovania Valného zhromaždenia v októbri 2008 v Bešeňovej. Pod vedením nového predsedu asociácie M. Lehotského sa uskutočnilo jedno zasadnutie výboru (v novembri). Asociácia sa ako spoluorganizátor podieľala na príprave dvoch podujati.

Prvým bola medzinárodná konferencia *Geoecological Problems of High Mountains* (Tatranská Lomnica, 15.–18. september 2009), druhým 7. *vedecká konferencia „Výskum, využívanie a ochrana jaskýň“* (Smolenice, 10.–13. november 2009). O oboch viac v osobitných správach. Členovia ASG pri SAV sa okrem toho aktívne zucastnili viacerých zahraničných aj domácich vedeckých konferencií. Peknou tradíciou sa stala bohatá účasť slovenských geomorfológov na výročnej konferencii Českej asociácie geomorfológov (ČAG). Konferencia *Stav geomorfologických výzkumů v roce 2009* sa tentoraz konala v malebnom prostredí Šumavy,

v mestečku Kašperské Hory (15. – 17. Apríl 2009) a bola opäť milou príležitosťou stretnúť priateľov a kolegov z Českej republiky, Poľska i niektorých ďalších krajín. Počas konferencie bol za nového predsedu ČAG zvolený doc. RNDr. Jan Hradecký, Ph.D. z Ostravskej Univerzity. V dňoch 13. – 16. augusta 2009 sa Bratislava na chvíľu stala centrom európskej geografie. Uskutočnil sa tu totiž druhý kongres európskej asociácie geografických spoločností – EUGEO. Medzi viac ako stovkou geografov z 25 (nielen) európskych krajín sa nestratili ani geomorfológovia, ktorým bola vyhradená jedna sekcia v rámci rokovania kongresu. Slovenskú geomorfológiu svojimi príspevkami reprezentovali Alexandra Benová, Alžbeta Medved'ová a Ján Novotný. Z celosvetového hľadiska bola najvýznamnejšou akciou roku 2009 7. medzinárodná konferencia IAG – *Geomorphology 2009*, ktorá sa konala v ďalekej Austrálii, v Melbourne, 6.– 11. júla 2009. ASG pri SAV je členom tejto organizácie, zastrešujúcej geomorfológov z celého sveta. Slovenskú geomorfológiu na podujatí reprezentoval predseda ASG pri SAV RNDr. Milan Lehotský, CSc. Viac sa dočítate v jeho správe. Za jednu z najvýznamnejších celoročných aktivít asociácie možno považovať vydávanie časopisu *Geomorphologia Slovaca et Bohemica*.

V priebehu roka 2009 boli dokončené dve čísla za rok 2008 a následne pokračovala príprava dvoch čísel za rok 2009, pričom prvé bolo na internete publikované v novembri. Počas tohto obdobia prebiehala intenzívna diskusia v rámci redakčnej rady o budúcnosti časopisu. Vzhľadom na situáciu v Českej republike, kde došlo k zmenám kritérií hodnotenia vedeckých výstupov, majú českí kolegovia malú motiváciu publikovať v tomto časopise. V rámci redakčnej rady sa preto hľadali riešenia, ktoré by prispeli k zvýšeniu kvality časopisu. Od roku 2010 bude redakčná rada pôsobiť v novom zložení, sprísni sa proces posudzovania príspevkov a prevažná časť článkov by mala byť publikovaná v anglickom jazyku. Víziou je zaradiť časopis do databázy SCOPUS.

Všetko o časopise *Geomorphologia Slovaca et Bohemica* nájdete aj na adrese:
<http://www.asg.sav.sk/gfsb/home/index.php>.

Výkonný výbor sa na svojom novembrovom zasadnutí zaoberal aj plánmi do budúcnosti a možnosťami ešte viac oživiť činnosť asociácie. V roku 2009 bola dokončená digitalizácia mapy geomorfologického členenia SR. Ide o spresnenú verziu mapy Mazúra a Lukniša. Práca na digitalizácii tejto mapy poukázala na potrebu vytvorenia novej mapy regionálneho geomorfologického členenia Slovenska, ktorá by reflektovala najnovšie poznatky o vývoji a geologickej a tektonickej stavbe Západných Karpát. Otvára sa teda možnosť spolupracovať na vytvorení nového členenia v rámci celej asociácie. Ďalšou možnosťou je organizácia prednasok a terénnych exkurzií.

Súčasný stav Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV

Bilancia posledných dvoch funkčných období výboru SAS (2003 – 2009)

(príspevok mal byť prezentovaný na konferencii „20 rokov po... Veda a vedecké spoločnosti po roku 1989“, konanej 23. novembra 2009 v Bratislave)

Kontinuita a diskontinuita

Výbor zvolený v roku 2003 nadviazal na činnosť predchádzajúcich výborov jednak v typoch akcií, na ktorých sa podieľal a naďalej podieľa organizačne, jednak vo vydávaní periodika Informátor SAS. Za minulosťou zaostávame v prednáškovej činnosti, a tiež vo vydávaní ďalších publikácií, akými boli v minulosti v podstate pravidelné Supplementa Informátora SAS. Spoločnosť sa snaží spolupracovať s inými spoločnosťami (napr. Česká sklárska spoločnosť v sekcii Historické sklo, výmena publikácií s Chorvátskou archeologickou spoločnosťou, spolupráca s Nadáciou Antona Točíka...), no takáto spolupráca práve neprekvitá, naopak – do zabudnutia upadli pokusy z 90.-tych rokov spolupracovať napr. s Maďarskou archeologickou a umenovednou spoločnosťou, s archeologickou spoločnosťou Štajerska atď... Činnosť ďalej nerozvíjajú niektoré sekcie, napríklad Etno-archeologická sekcia, ktorá však vznikla ad hoc v čase organizovania spoločných etnologicko-archeologických seminárov v 90.-tych rokoch 20. stor. Naopak, iným sa darí (Historické sklo), každé dva roky organizujú semináre a venujú sa špecifickému okruhu problémov výskumu historických skiel.

Spoločnosť, ako súčasť SAV, prirodzene, naďalej spolupracuje s vedením „kmeňového“ pracoviska SAV – s Archeologickým ústavom SAV v Nitre, kde SAS aj sídli.

Východiská v roku 2003

Časť výboru, ktorá pracuje dodnes, nastupovala v roku 2003 za stavu členskej základne 330 členov. Po revízii členskej základne a členských príspevkov sme, žiaľ, na Valnom zhromaždení v apríli 2007 museli pristúpiť k hlasovaniu o návrhu na vylúčenie tých členov, ktorí nemali zaplatené členské príspevky za dva kalendárne roky dozadu, pretože

Po finančnej stránke bola ASG pri SAV v roku 2009 v nasledovnej situácii. K 1. Januáru 2009 bol stav na účte 2 077,94 EUR. Celkovú bilanciu príjmov a výdavkov zobrazuje nasledujúca tabuľka: Príjmy sme mali z výberu konferenčných poplatkov, z členského a z dotácie od Rady slovenských vedeckých spoločností pri SAV. Dotácia bola poskytnutá vo výške 130 EUR na vydanie Spravodajcu, 70 EUR na réžiu a 100 EUR na preplatenie členského v medzinárodnej geomorfologickej asociácii. Okrem toho boli príjmy tvorené aj bankovými úrokmi a ziskom z distribúcie časopisu do Českej republiky. Cez účtovníctvo ASG pri SAV išla menšia časť financovania konferencie v Tatranskej Lomnici, keďže sme umožnili účastníkom zo Slovenska zaplatiť vložné v eurách na náš účet. Väčšia časť financovania išla cez účet našich poľských kolegov. Výdavky zo strany ASG pri SAV boli nasledovné: preplatenie nákladov slovenským členom organizačného výboru – 291,18 EUR; príprava konferenčných materiálov – 260,20 EUR; prenájom konferenčných priestorov – 250 EUR; doprava na exkurzii – 129,66 EUR a občerstvenie na exkurzii – 26,26 EUR. Celkové výdavky na konferenciu predstavovali 957,30 EUR, čo pri príjmoch z vložného 975 EUR predstavuje zisk 17,70 EUR. Ďalšie výdaje pokrývali vydávanie časopisu (vrátane Spravodajcu) a ostatnú réžiu spoločnosti.

Medzi najvyššie položky možno zaradiť nákup tonerov do tlačiarne (360,65 EUR) a náklady na viazanie časopisu (689,45 EUR). Zo zvyšných položiek bolo najvyššou sumou členské v IAG – 210 EUR, ktoré sme okrem roku 2009 spätne doplatili aj za roky 2007 a 2008. Celková bilancia je teda záporná, rozdiel príjmov a výdavkov činí 948 EUR. Relatívna strata bola spôsobená najmä tým, že peniaze na vydanie dvoch čísel časopisu *Geomorphologia Slovaca et Bohemica* za rok 2008 sme získali už v predošlom roku, ale použité boli až v roku 2009. V roku 2010 budeme pokračovať vo vydávaní časopisu *Geomorphologia Slovaca et Bohemica*. Za najvýznamnejšiu akciu možno považovať 6. vedeckú konferenciu *Asociácie slovenských geomorfológov pri SAV – „Geomorfológia a globálne environmentálne zmeny“*, ktorá sa bude konať v termíne 8. – 11. Septembra 2010 v Košiciach, paralelne s 15. Kongresom Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV. O podrobnostiach Vás budeme včas informovať.

Z ďalších podujatí dávame do pozornosti výročnú konferenciu ČAG – *Stav geomorfologických výzkumů v roce 2010*, ktorá sa uskutoční v dňoch 11. – 13. mája 2010 v Brannej v Jeseníkoch. Viac informácií o tejto konferencii, ako aj o ďalších aktualitách nájdete na webe našej asociácie na adrese: <http://www.asg.sav.sk/>.

Ján Novotný
(prevzaté z *www.spolocnosti*)

neplatiaci a často sa nijako nehlásiaci členovia výrazne zaťažovali administratívu a ekonomiku SAS-ky, napr. zbytočnými výtlačkami periodika Informátor, zbytočne rozposielanými a následne sa vracajúcimi ďalšími informáciami a pod.

V roku 2007 sa teda stav členov znížil na 231, v závere minulého roka sme mali 237 členov.

Členská základňa sa každoročne rozrastie o nových členov, väčšinou študentov archeológie, no občas pribudnú aj členovia z okruhu amatérskych archeológov či z radov starších kolegov; v niekoľkých prípadoch sa nám vrátia „čierne ovce“, t. j. tí, ktorí boli vylúčení, a následne chcú znova vstúpiť. Niekoľko málo členov sa rozhodlo vystúpiť zo spoločnosti (z rôznych, väčšinou neuvádzaných dôvodov).

Vzťah Slovenská archeologická spoločnosť – členská základňa – archeologická obec

Ako sa teda SAS stavia k svojim členom a k vednej disciplíne, ktorú zastupuje, a ako sa vedná disciplína a členovia stavajú k svojej spoločnosti?

Dovolím si na tomto mieste odcitovať z §2 a 3 Stanov Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV:

§2 Poslanie, ciele, úlohy a formy pôsobenia

Poslaním Spoločnosti je:

1. Podnecovať a rozvíjať vedeckú, výskumnú a vedecko-popularizačnú činnosť v odbore archeológia a pomáhať pri záchrane a ochrane archeologických nálezov a nálezísk.

2. poskytovať svojim členom pomoc pri odbornej a vedeckej práci a ochraňovať ich profesionálne záujmy.

a/ zastupovať profesionálne záujmy svojich členov vo vzťahu k štátnym a iným inštitúciám.

b/ registrovať voľné miesta v odbore a pomáhať nezamestnaným archeológom.

c/ podieľať sa na koordinácii vedeckovýskumného programu na Slovensku.

3. dbať o dodržanie zásad etiky vedeckej práce.

§3 Formy činnosti

1. Spoločnosť usporadúva vedecké podujatie (konferencie, semináre, prednášky, komisie, diskusie a pod.).

2. Spoločnosť rozvíja vlastnú edičnú a publikačnú činnosť.

3. Spoločnosť oceňuje publikačnú, prednáškovú, výstavnú a prieskumnú činnosť.

4. Spoločnosť spolupracuje s rôznymi inštitúciami a

spoločnosťami, ktoré môžu napomôcť rozvoju disciplíny, a to domácimi aj zahraničnými.

5. Spoločnosť spolupracuje s inými archeologickými spoločnosťami u nás i v zahraničí.

Všeobecným problémom členskej základne, ktorý ale zrejme súvisí so všeobecným stavom v spoločnosti je PASIVITA. Na jednej strane sa archeologické spoločenstvo dožaduje nápravy, zlepšenia, zaktivizovania SAS, prednášok, akcií a pod., ale ak aj akcia zorganizovaná je – napríklad tohtoročná exkurzia do archeoparku v Százhalombatte – prihlási sa minimálny počet členov, čo spôsobí problémy pri organizovaní dopravy atď. Ďalším vhodným príkladom je iniciovanie ankety adresovanej výborom členskej základni v roku 2003 hneď po nástupe vtedy zvoleného nového výboru s novým predsedom. Anketové lístky, investigujúce názory členov na chod SAS, námety na nápravu či zlepšenie, nápady na ďalšie – nové – aktivity spoločnosti, boli rozposlané vtedajším 330 členom spolu s Informátorom SAS. Vrátilo sa nám cca. 20 (!!!) vyplnených anketových lístkov.

Podobne skončila iniciatíva na založenie rubriky Diskusia v Informátore SAS v roku 2004. K diskusii sme sa dostali z úplne iných dôvodov až v minulom roku.

Ako som spomínala v úvode, problémom z našej strany je prednášková činnosť, o ktorú akoby nebol záujem ani zo strany potenciálnych prednášajúcich, ani zo strany potenciálneho publika – dôvody nezájmu sú ťažko špecifikovateľné. Osobitým problémom sú v tomto okruhu prednášky zahraničných bádateľov, ktorých organizovanie by aj bolo žiadané, ale tu narážame na finančné ťažkosti v súvislosti s hradením nákladom prednášajúcim pri ich pozvaní.

Periodikum Informátor SAS napĺňame len za cenu osobných prosieb, výziev, telefonátov, e-mailov, často niekoľkokrát opakovaných, konkrétnym osobám, o ktorých vieme, že zorganizovali, resp. sa zúčastnili na konferencii, majú informácie o nových publikáciách a pod. Supplementum Informátora SAS nevyšlo už niekoľko rokov vzhľadom na nulovú dodávku rukopisov, ktoré by mohli byť touto formou vydané. Okrem Informátora sme v posledných rokoch pokračovali vo vydávaní Bibliografie slovenskej archeológie (naposledy zostavené číslo Bibliografia za rok 2000), a tiež boli vydané niektoré personálne monografie (napr.

akademik B. Chropovský /2006/, predtým V. Budinský-Krička /1999/).

Najlepšie sa asi darí pri organizovaní, resp. spoluorganizovaní konferencií, kolokvií, seminárov a pod., kde SAS ročne aj finančne podporí, najmä vďaka finančným príspevkom RSVS, približne 10 akcií. Ide väčšinou o vedecké stretnutia s niekoľkoročnou tradíciou, zamerané na prezentovanie vedeckých výsledkov a najnovších výskumov v jednotlivých regiónoch Slovenska a o tematické konferencie/semináre/kolokviá (napr. zamerané na výskum skla, na montánu archeológiu, na ojedinelé typy keramiky, na artefakty z určitých období atď.).

Že investovať do regionálnej vedy sa oplatí, ukazuje tohtoročné ocenenie Vlastivedného múzea v Hanušovciach n. Topľou a jeho riaditeľky pani Dr. Kotorovej-Jenčovej výročnou cenou časopisu Pamiatky a múzeá za zorganizovanie archeofestivalu „Deň starých Slovanov – spoločných predkov“ v roku 2008.

Niektoré, v stanovách definované činnosti či „poslania“ sa v súčasnosti akoby znova dostávali „na stôl“. Do tejto skupiny patrí oceňovanie (štatút ceny SAS sa práve rozpracúva), otázky etiky v archeologickom vedeckom bádani (návrh etického kódexu a návrh na vytvorenie komory profesionálnych archeológov budú publikované v aktuálnom čísle Informátora) a aktuálne problémy archeologického bádania na Slovensku (v roku 2009 sa uskutočnila konferencia s rovnomeným názvom, kde sa prerokovávali vysoko aktuálne otázky zmeny pamiatkového zákona a s ním spojené administratívne problémy, nejasnosti, ťažkosti).

Treba však priznať, že oproti minulosti SAS stagnuje práve v takýchto pre archeologickú prax, no v dôsledkoch aj pre samotný vedecký pokrok, veľmi dôležitých oblastiach. Je to azda spôsobené už aj tak veľkou neprehľadnosťou situácie pre samotných tvorcov zákonov, smerníc a pravidiel, pre zaangažovanosť mimoriadne „farebného“ spektra inštitúcií, orgánov, poradných orgánov stojacich na rôznych stupňoch štátnej a verejnej správy, kam sa SAS len ťažko prebojuje a vo virvare jej „slabý hlások“ zanikne.

Položme si na záver otázku, prečo sa dá stav SAS charakterizovať v podstate ako bezútešný?

Prestali vedecké spoločnosti spĺňať svoje poslanie? Aj v debatách s členmi archeologickej obce (– s mladou generáciou, ak sa tridsiatnici dajú považovať stále za mladú generáciu), ktorí nie sú členmi SAS, sa často dozvedáme, že podľa ich názoru vlastne vedecká spoločnosť typu tých našich vlastne nemá zmysel a perspektívu, keďže dnes majú profesionáli aj amatérski záujemcovia o vednú disciplínu iné a veľmi široké možnosti, ako sa dostať k informáciám, a nepotrebujú k tomu platformu, akou je vedecká spoločnosť. Po dobrej rade a po pomoci si už členovia ani nečlenovia do spoločnosti nechodia a v ochranu profesionálnych záujmov akoby už tiež nikto neveril. Prestíž spoločnosti upadla, nie je to už stavovská hrdosť, ktorá by naháňala nových členov. Ak je niekto hrdý na príslušnosť k SAS, sú to amatérski záujemcovia/amatérski archeológovia.

Stojí za nezaujmom o dianie vo vedeckej spoločnosti, a vlastne aj v samotnej vedeckej obci celková pasivita a rezignácia v našej občianskej spoločnosti? Alebo sme tak vyťažení a zaťažení administratívou a činnosťami najrôznejšieho charakteru, že nemáme čas sa stretávať a konštruktívne debatovať na pôde na to určenej, čiže na pôde vedeckých spoločností?

Otázky ponechávam bez odpovede, a verím, že na ne raz, najlepšie v blízkej budúcnosti, niekto nájde odpoveď a naša spoločná situácia sa zlepší. Potom sa snáď zlepší sa aj meno vedeckých spoločností medzi ich členmi i nečlenmi.

Lucia Benediková
Slovenská archeologická spoločnosť pri SAV, sídlo
AÚ SAV, Akademická 2, 949 21 Nitra
(prevzaté z webstránky spoločnosti)

Dve iniciatívy Slovenskej pedagogickej spoločnosti pri SAV

Príhovor k čitateľom

Na cestu k slovenskej pedagogickej komunite sa vydáva nový vedecký časopis PEDAGOGIKA.SK.

O spoločnom záujme generácií

Jeho zámerom je publikovať teoretické a empirické štúdie, aktuálne správy a recenzie, ktoré prispievajú ku kultivácii vedeckého myslenia o celoživotnom učení sa a v inštitucionálnom vzdelávaní a vychovávaní. Časopis bude uverejňovať state a iné príspevky, ktoré odzrkadľujú rôzne pedagogické prúdy a smery, pokiaľ sú zmysluplné a preukazujú životaschopnosť. Tým chceme podporovať rôznorodosť a pestrosť pokrokových koncepcií v pedagogických vedách. Stránky časopisu sú otvorené aj odborníkom z príbuzných a podporných vedných odborov, ako aj zahraničným autorom.

Vydavateľom vedeckého časopisu je Slovenská pedagogická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied. Tým znovu organizačne, ale aj personálne nadväzujeme na akademický a univerzitný výskum v pedagogických vedách na Slovensku. Časopis bude politicky i finančne nezávislý na administratívnych orgánoch, vrátane ministerstva školstva, aby mohol presadzovať intelektuálnu neustrannosť, svojbytnosť, samostatnosť a sebestačnosť.

Pre časopis sme zvolili elektronický formát. Takýto časopis je pre čitateľov kedykoľvek dostupný na Internete. Lahko sa v ňom vyhľadáva, vrátane starších čísiel. Články si čitateľ môže uložiť na pevný disk a prípadne aj ich vytlačiť. Elektronický časopis poskytuje autorom možnosť dlhších príspevkov, čo nebýva bežným komfortom papierových časopisov. Umožní tiež pridávať k výskumným článkom prílohy (farebné fotografie, audiálne nahrávky alebo videonahrávky z terénu ap.).

Tvorba a výroba časopisu PEDAGOGIKA.SK dovoľuje poskytnúť čitateľom bezplatný prístup. To je určite výtobytok, ktorého sa redakcia chce držať vďaka podpore Slovenskej pedagogickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied.

Mladá generácia výskumných a vývojových pracovníkov v pedagogických vedách iste ocení všetky moderné prvky a znaky elektronického časopisu. Svojou participáciou na jeho tvorbe určite podporí rozvoj pedagogického výskumu a vývoja na Slovensku. Prirodzene, skalní prívrženci papierových časopisov budú krčiť nosom nad elektronickým formátom časopisu PEDAGOGIKA.SK. Pri elektronickom časopise totiž človek prichádza o čítanie v obľúbených relaxačných polohách. Na to je len jedna rada – dôležité články si vytlačte.

V mene redakčnej rady a redakcie želáme časopisu veľa kvalitných autorov a mnoho spokojných čitateľov.

Peter Gavora, Ladislav Macháček, Štefan Švec

Dňa 25. 2. 2010 uskutočnila Slovenská pedagogická spoločnosť pri SAV v Dome Európy v Bratislave besedu za okrúhlym stolom na tému *O spoločnom záujme generácií*. Besedy sa zúčastnili prof. Peter Ondrejko, prof. Ladislav Macháček, prof. Štefan Toma, prof. Ivan Kraus, Dr. Tatiana Rosová a Dr. Marianna Sirotová. Podnetom bola verejná diskusia k súčasnému ustanoveniu zákonom stanoveného vekového obmedzenia profesorov, ktorí môžu garantovať jednotlivé akreditované študijné programy na univerzitách do 65 rokov a k návrhu poslancu NR SR M. Mamojku na jeho predĺženie do 70 rokov.

Slovenská pedagogická spoločnosť pri SAV v rámci prípravy okrúhleho stola oslovila svojich členov, aby sa vyjadrili k danej téme. Vyhodnotenie tejto on-line diskusie (doc. E. Komárik, prof. Š. Švec, prof. E. Kratochvílová) naznačilo, že komunita vysokoškolských učiteľov-pedagógov by mohla prispieť k aktuálnej odbornej rozprave o vysokých školách.

V úvodnom príhovore k účastníkom besedy L. Macháček priblížil stanoviská predstaviteľov vysokých škôl (pozri <http://www.spaeds.org>).

Š. Toma považuje za logické, že univerzity chcú vytvárať miesto pre mladších učiteľov. Argumentoval tým, že napríklad v Amerike profesor prekročením veku 65 rokov stratí svoj úväzok, ale môže zostať na univerzite s podmienkou, že jeho finančné ohodnotenie hradia granty, ktoré sú výsledkom jeho aktívnej výskumnej činnosti. Univerzita má potom k dispozícii viac finančných prostriedkov aj pre pracovné uplatnenie mladých vedcov.

P. Ondrejko si kládol otázku, ako je to možné, že vekom je determinované len garantovanie študijného odboru, zatiaľ čo pozície ako dekan, rektor, predseda akreditačnej komisie vekom obmedzené nie sú? Domnieva sa, že akékoľvek závery, ktoré sú prijímané v oblasti vysokých škôl v snahe zabrániť negatívnym javom, nemôžu byť nikdy prijímané mechanicky, automaticky, celoplošne a bez zamyslenia. Za rozumnejšie považuje prísne individuálne posudzovať každého aspiranta na garanta študijného odboru. T. Rosová si myslí, že debata o novele zákona, ktorá sa zaoberá len ustanovením o veku garantov, je chybná. Podľa nej podstata problému nie je v obmedzovaní kariéry mladých začínajúcich vedcov, ani to, či 65 roční profesori vládzu, alebo nevládzu. V tejto súvislosti pripomenula, že v našom, ale ani v európskom zákonodarstve neexistuje žiadna veková hranica, ktorá by obmedzovala výkon akéhokoľvek povolania. Veková

regulácia garantov predstavuje podľa nej diskriminačný aspekt. Zároveň podotkla, že vysoké školy by mali byť schopné regulovať nástupnosť garantov podľa vlastných kritérií na kvalitu ich práce.

I. Kraus zdôraznil, že privítal tendenciu diferencovať vysoké školy, avšak základné omyly podľa neho vznikajú nepochopením poslania diferenciacie. Diferenciácia neznamená ich kategorizáciu, zoradenie od najlepších po menej kvalitné, diferenciácia sa má dotýkať ich poslania a povahy. Zdôraznil, že táto jednoduchá diferenciácia predstavuje pre nás gordický uzol, ktorý sa nám za 20 rokov nepodarilo rozťať. Diskusia sa podľa I. Krausa nevedú v systémovej línii, t.j. v tom, čo je skutočne pre vysoké školy vhodné, ale všetky opatrenia tento systém veľmi intenzívne deformujú. Z dôvodu nepochopenia a ochranár-ských záujmov vznikajú spory, ktoré pramenia v tom, čo sa v demokratickom systéme pri malej vyspelosti duchovna uskutočňuje a realizuje.

M. Sirotová pokladá na základe svojej dlhoročnej práce v Rade vysokých škôl SR za problém obmedzenia kariérneho postupu mladých vedcov predovšetkým finančné a spoločenské ohodnotenie práce vysokoškolského učiteľa, ich sociálne i materiálne zabezpečenie a podmienky práce na univerzitách. Potrebu vidí v otázkach motivovania mladých ľudí, aby zostali pracovať na univerzite. Zároveň odporúča celoplošne zjednotiť podmienky, ktoré si stanovujú vedecké univerzity na získanie akreditácie habilitovať a inaugurovať budúcich docentov a profesorov. Navrhla centrálnu zaviesť rovnaké podmienky, rozdelené špecificky podľa povahy každej vednej oblasti. Podľa nej totiž táto nejednotnosť v súčasnosti umožňuje proces „rýchlokvasených“ profesorov a v konečnom dôsledku vedie až k degradácii ich titulov.

Diskutujúci sa zhodli, že uvedené debaty sú výsledkom systémových chýb v samospráve vysokých škôl a vo fungovaní vysokoškolského systému. Cestu nápravy vidia v mobilizácii odborníkov. Navrhli, že by bolo vhodné častejšie organizovať okrúhle stoly s intenzívnejšou účasťou odborníkov, ktorí by sa snažili tieto systémové zmeny reflektovať a navrhovať ich možné riešenia. Osobitne dôležitou oblasťou je doktorandské štúdium, ktoré by sa mohlo stať ďalšou témou.

Na záver diskusie L. Macháček podotkol, že súčasný spôsob vedenia verejnej diskusie pripomína časy minulé, keď sa všetkými možnými prostriedkami prezentoval spoločenský problém ako generačný problém. Problematika reformy vysokého školstva nemôže byť úspešná, ak sa vníma ako spor medzi mladšou a staršou generáciou vysokoškolských učiteľov a nie ako problém ucelenej koncepcie systémových zmien vo vysokom školstve.

Dovetok: Dňa 9. 3. 2010 Národná rada Slovenskej republiky po prerokovaní uvedeného návrhu zákona v druhom a treťom čítaní schválila návrh poslancu M. Mamojku na vydanie novely zákona, ktorou sa mení zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách, v znení schválených pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov o veku garantov zo 65 na 70 rokov. (Pozri <http://www.nrsr.sk/>). Prezident republiky zákon nepodpísal.

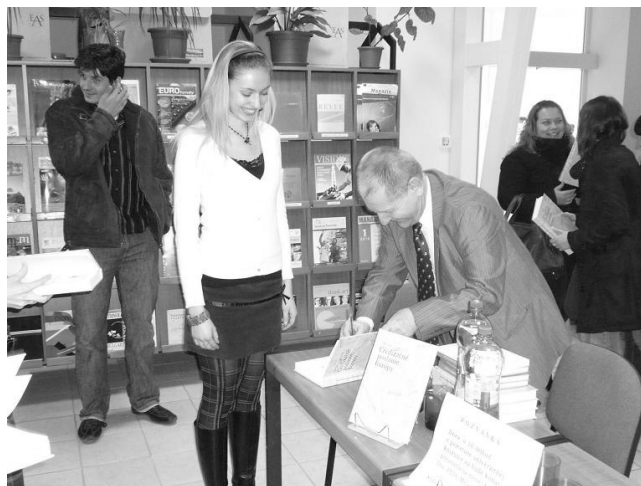
Darina Dvorská

PEDAGOGIKA.SK, roč. 1, 2010, č. 2 166

Predstavujeme nové formy činnosti- SSRP pri SAV.

Slovenská spoločnosť pre regionálnu politiku pri SAV(SSRP) sa vo svojej doterajšej činnosti orientovala predovšetkým na organizovanie konferencií alebo workshopov. V tomto roku prvýkrát pripravila pre akademickú verejnosť cyklus prezentácií publikácií od autorov-členov spoločnosti.

Ako prvý v poradí prezentoval Milan Čáky titul *Civilizačné poslanie Európy*. Publikácia vyšla ako výsledok niekoľkoročného skúmania v rámci projektu KEGA. Podujatia sa zúčastnil dekan Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda J.Danek, členovia akademickej obce a študenti (marec 2010). M.Čáky, člen výboru a docent na katedre politológie FF UCM prezentoval spôsob spracovania dostupných materiálov, predstrel základné procesy spojené s prenikaním európskej kultúry najmä na ázijskom kontinente a následne odpovedal na otázky prítomných divákov.

P.Č	RADA VEDECKÝCH SPOLOČNOSTÍ pri SAV: ROZPIS PRÍSPEVKU – na rok 2010	Príspevok
1.	Slovenská astronomická spoločnosť	2 310,00
2.	Slovenská akustická spoločnosť	460,00
3.	Slovenská fyzikálna spoločnosť	9 310,00
4.	Slovenská geologická spoločnosť	1 550,00
5.	Slovenská geografická spoločnosť	400,00
6.	Slovenská spol. pre kybernet.a informat.	500,00
7.	Slovenská limnologická spoločnosť	215,00
8.	Slovenská meteorologická spoločnosť	270,00
9.	Jednota slovenských matematikov a fyzikov	6 800,00
10.	Slovenská spoločnosť pre mechaniku	510,00
11.	Vedec.spoločnosť pre náuku o kovoch	910,00
12.	Asociácia slovenských geomorfológov	500,00
	S p o l u : I. oddelenie	23 735,00
1.	Slovenská antropologická spoločnosť	650,00
2.	Slovenská spoločnosť pre biochémiu a mol. biológiu	680,00
3.	Slovenská botanická spoločnosť	730,00
4.	Slovenská bioklimatolog. Spoločnosť	950,00
5.	Slovenská entomologická spoločnosť	840,00
6.	Slovenská ekologická spoločnosť	250,00
7.	Slovenská chemická spoločnosť	6 050,00
8.	Slovenská spol.pre poľ.les.potrav.a veterinár.vedy	975,00
9.	Slovenská parazitologická spoločnosť	700,00
10.	Slovenská zoologická spoločnosť	800,00
11.	Slovenská biologická spoločnosť	590,00
12.	Slovenská alzheimerova spoločnosť	2 260,00
13.	Slovenská mykologická spoločnosť	1 050,00
14.	Slovenská imunologická spoločnosť	700,00
15.	Slovenská spoločnosť pre neurovedy	300,00
	S p o l u : II. Oddelenie	17 525,00
1.	Slovenská archeologická spoločnosť	1 330,00
2.	Slovenské filozofické združenie	1 250,00
3.	Slovenská historická spoločnosť	3 210,00
4.	Slovenská jednota klas. Filológov	680,00
5.	Slovenská jazykovedná spoločnosť	1 320,00
6.	Slovenská sociologická spoločnosť	1 780,00
7.	Národopisná spoločnosť Slovenska	600,00
8.	Slovenská psychologická spoločnosť	1 330,00
9.	Slovenské združ .pre politické vedy	300,00
10.	Slovenská štatist.a demogr.spoločnosť	1 200,00
11.	Slovenská pedagogická spoločnosť	1 750,00
12.	Slovenská spoločnosť pre regionálnu politiku	600,00
13.	Slovenská numizmatická spoločnosť	550,00
	Nerozpísané zdroje	11 953,00
	S p o l u : III. Oddelenie	27 853,00

Druhým autorom, ktorý sa predstavil členom SSRP bol historik Michal Chvojka. Na prelome apríla a mája predstavil svoju prvotinu pod názvom *Josef Graf Sedlnitzky als Präsident der Polizei und Zensurhofstelle in Wien (1817-1848)*. Za prítomnosti akademickej obce univerzity a pozvaných hostí z Historického ústavu SAV prezentoval situáciu Rakúsko-Uhorskej monarchie na začiatku 19. storočia prostredníctvom života a činnosti viedenského policajného prezidenta grófa Sedlnitzkého.

Vysvetlil zákonitosti fungovania polície, ako aj tajných služieb. Význam tejto publikácie slovenského autora zvyrazňuje skutočnosť, že vyšla vo vydavateľstve Peter Lang Verlag so sídlom vo Frankfurte nad Mohanom. Patrí medzi najvýznamnejšie monografie vydané pracovníkom UCM v Trnave.

Prezentáciami publikácii SSRP pri SAV sleduje rozšírenie informácií o aktivitách tak celej organizácie ako aj jej členov. Zároveň podnecuje záujem o skúmané témy medzi odbornou verejnosťou. Do budúcnosti by chcela v tejto aktivite pokračovať a prezentovať publikácie svojich členov aj na iných vedeckých pracoviskách.

R.Štefančík, predseda SSRP

Rada vedeckých spoločností pri SAV

Ing. Ján Knopp, DrSc. -

predseda

e-mail: knopp@zoznam.sk

RNDr. Vojtech Rušin, DrSc. -

podpredseda

e-mail: vrusin@ta3.sk

Prof. Mgr. Ladislav Macháček, CSc.

Slovenská pedagogická spoločnosť pri SAV

e-mail: ladislav.machacek@ucm.sk

PhDr. Viliam Čičaj, CSc.

Slovenská historická spoločnosť pri SAV

e-mail: hucica@klemens.savba.sk

Doc. RNDr. Jaroslav Staníček, CSc. -

e-mail: stanicek@fmph.uniba.sk

Doc. RNDr. Igor M. Tomo, CSc, MPH,

e-mail: igormtomo@yahoo.com -

Revízná komisia:

predseda:

Doc. RNDr. Hilda Draškovičová, CSc.

Jednota slov. matematikov a fyzikov pri SAV

e-mail: draskovicova@center.fmph.uniba.sk

členovia:

PhDr. Radoslav Štefančík, MPol

Slovenská spoločnosť pre regionálnu politiku pri SAV

e-mail: radolist@yahoo.de

Sekretariát

Rady slovenských vedeckých spoločností

Úrad Predsedníctva SAV, Štefánikova 49

814 38 Bratislava

tel.: 5249 2751

E. Skuráková, A. Kodyšová

skurakova@up.upsav.sk

V. Bagala

Mobil 0903 460 493

bagala@stonline.sk

Spravodaj

Rady slovenských vedeckých spoločností

Vydáva Rada slovenských vedeckých spoločností pre vnútornú potrebu

Redakčná rada: J. Knopp (predseda), V. Rušin, J. Staníček, I. Tomo, V. Čičaj, L. Macháček (zodpovedný za redakciu)

Redakcia: machacek@chello.sk

Tlač: Z dodaných podkladov vytlačila VEDA – SAV

Registrácia MK SR EV 897/08

číslo 1-2, jún 2010